

Akademia Młodego Ekonomisty

Jak sobie radzić różnicami międzykulturowymi?

Dr hab. Katarzyna Górak-Sosnowska

19.11.2024
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

AKADEMIA MŁODEGO EKONOMISTY

WWW.GIMVERSITY.PL

1

JAK SOBIE RADZIĆ RÓŻNICAMI MIĘDZYKULTUROWYMI?

KATARZYNA GÓRAK-SOSNOWSKA
SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA W WARSZAWIE

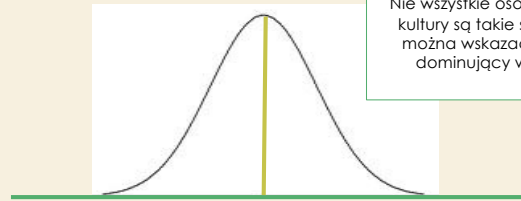

DR HAB. KATARZYNA GÓRAK-SOSNOWSKA, PROF. SGH
KIEROWNIK ZAKŁADU BLISKIEGO WSCHODU I AZJI ŚRODKOWEJ
SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA W WARSZAWIE

2

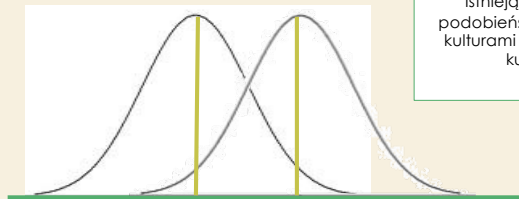
KULTURA JAKO ROZKŁAD NORMALNY

Nie wszystkie osoby z danej kultury są takie same, ale można wskazać pewien dominujący wzorec

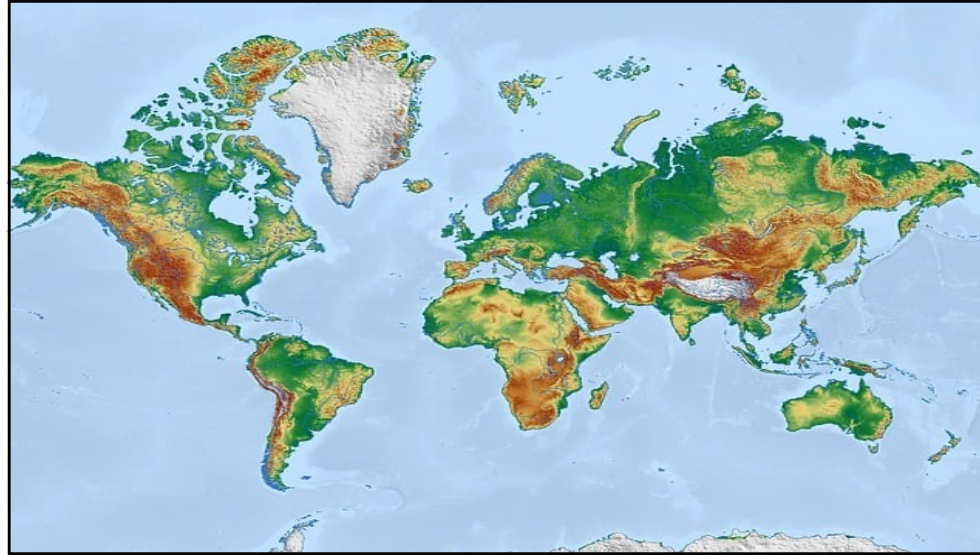
3

KULTURA JAKO ROZKŁAD NORMALNY

Istnieją różnice i podobieństwa między kulturami i w ramach kultur

4

5

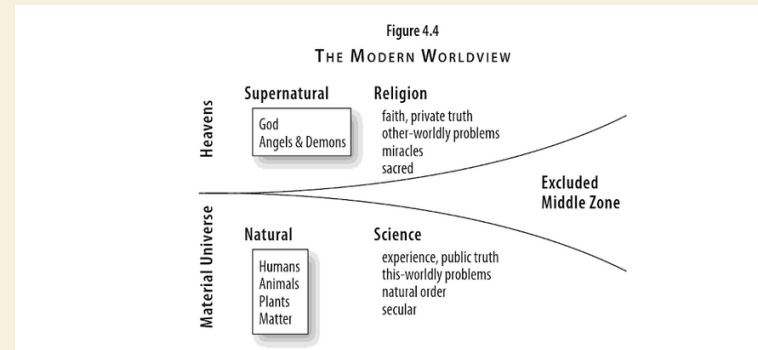
**TEST
ETNOSEMANTYCZNY**

Uporządkujcie
słowa
na kartce
w dowolny
logiczny sposób

Skala	Lew	Człowiek	Krzew
Demon	Anioł	Drzewo	Krowa
Ryba	Jeleń	Wirus	Kobieta
Bóg	Dziewczyna	Wieloryb	Troll

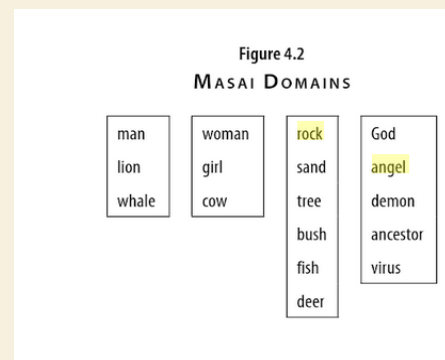
6

ŚWIATOPOGLĄD ZACHODNI (HIEBERT 2008)

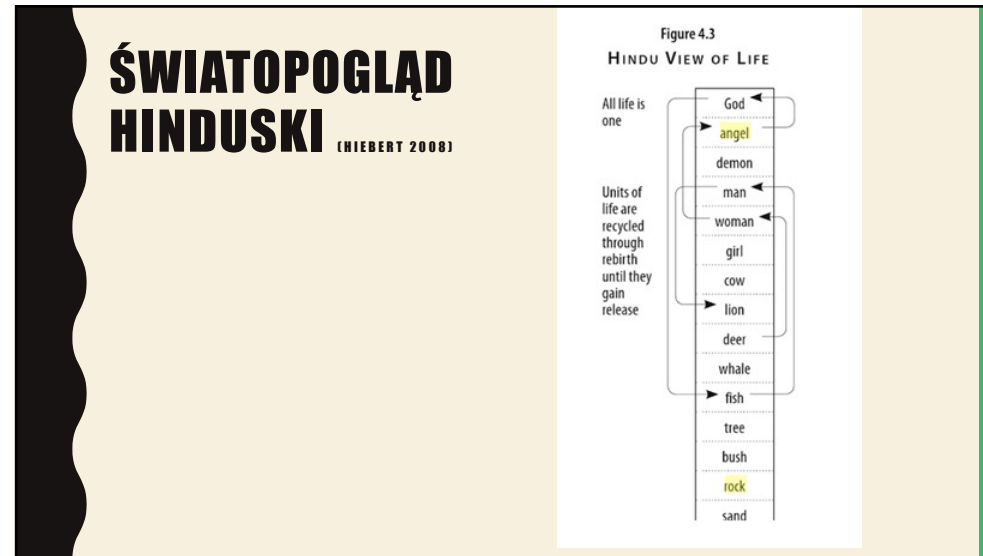

7

ŚWIATOPOGLĄD MASAJSKI (HIEBERT 2008)

8

9

10

WYMIARY KULTURY – GEERT J. HOFSTEDE

hierarchiczność

indywidualizm / kolektywizm

męskość / kobiecość

silne / słabe unikanie niepewności

orientacja długoterminowa / krótkoterminowa

przywolenie / restrykcyjność

11

HIERARCHICZNOŚĆ

Niska hierarchiczność	Wysoka hierarchiczność
nierówności pomiędzy ludźmi powinny być zmniejszane	nierówności pomiędzy ludźmi są uzasadnione i pożądane
rodzice traktują dzieci jak partnerów	rodzice wpajają dzieciom posłuszeństwo
sprawowanie władzy powinno być usankcjonowane prawnie i opierać się na kryteriach dobra i zła	władza stoi ponad prawem; sprawowanie władzy daje przywilej nieomyślności i oznacza czynienie dobra
klasa średnia stanowi większość	klasa średnia stanowi mniejszość

12

INDYWIDUALIZM - KOLEKTYWIZM

Indywidualizm	Kolektywizm
ja niezależne, podkreślanie indywidualności	ja relacyjne, grupowe, dookreślane przez grupę
cele: ja	cele: my
prywatne opinie i poglądy	publiczne wyrażanie tego, co społecznie właściwe
hedonizm, wolność, autonomia	harmonia, powinność
emocje związane z poczuciem własnej wartości	skromność, adekwatność
duża liczba małych, luźnych grup, mała różnica my/oni	swoi/obcy
komunikacja wprost, dosłowna, w imieniu ja, kontekst mało istotny	zachowanie twarzy swojej i innych, komunikacja nie wprost, kontekstowe subtelności

13

MĘSKOŚĆ - KOBIECOŚĆ

Męskość	Kobiecość
w rodzinie o sprawy bytowe dbają ojcowie, a za sferę uczuć są odpowiedzialne matki	sprawy bytowe i duchowe rodziny są przedmiotem troski obojga rodziców
ważna jest sprawiedliwość, współzawodnictwo pracy i osiągnięcia	ważna jest równość, solidarność i jakość życia zawodowego
na wsparcie zasługują najlepsi	potrzebującym należy się wsparcie
priorytetem jest wzrost gospodarczy	priorytetem jest ochrona środowiska naturalnego

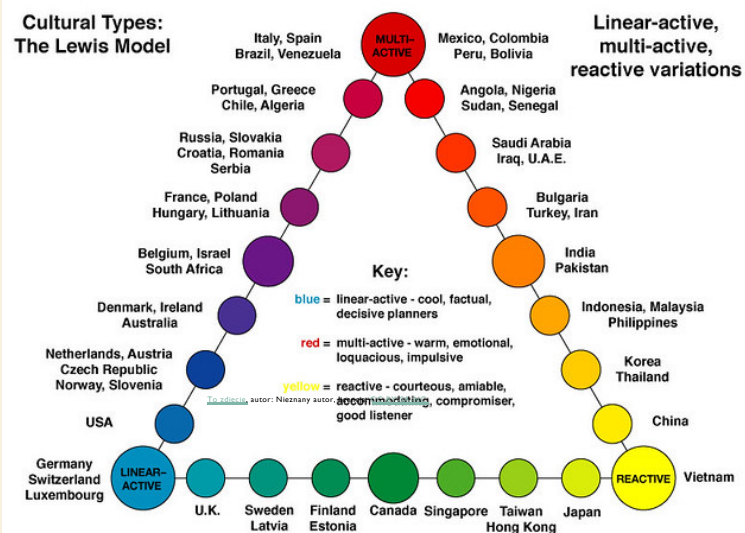
14

UNIKANIE NIEPEWNOŚCI

Silne unikanie niepewności	Słabe unikanie niepewności
inne znaczy niebezpieczne	inne znaczy ciekawe
silna emocjonalna potrzeba ujmowania wszystkiego w ramy praw i przepisów, nawet jeśli nie będą się one sprawdzać w praktyce	liczba praw i przepisów powinna być ograniczona do niezbędnego minimum
protesty obywatelskie powinny być tłumione	akceptacja społeczna dla protestów obywatelskich
konserwatyzm, ekstremizm, prawo i porządek	tolerancja i umiarkowanie
w filozofii i nauce poszukiwanie ogólnych teorii	w filozofii i nauce tendencja do relatywizmu i empiryzmu

15

Cultural Types: The Lewis Model

16

STYLE KOMUNIKACJI E. HALLA

• Zorientowane na bezpośredni, jasny i precyzyjny przekaz słowny, • Nie przywiązują uwagi do elementów pozawerbalnych, sytuacyjnych, • Przekazują i dawkują informację zgodnie z potrzebami • Oczekują wyraźnych instrukcji od osoby kompetentnej, zorientowanej w sprawie.	• Nie polegają tak bardzo na przekazie werbalnym, a koncentrują się na informacjach sugerowanych przez kontekst, • Preferują komunikowanie niewerbalne; gesty, mimikę i okoliczności, • Wykorzystują kontekst sytuacyjny i obyczajowy jako źródło informacji, • Są przyzwyczajone do przerywania, dygresji, metafor w trakcie komunikowania

17

ANNA WIERZBICKA

- Ur. 1938 r. w Warszawie
- Studia na Wydziale Polonistyki UW
- Praca w Instytucie Badań Literackich PAN
- Od 1973 r. pracuje w Australian National University
- Opracowała:
 - *naturalny metajęzyk semantyczny*, deskryptywną próbę wyznaczenia semantycznych uniwersaliów językowych
 - języki *minimalne*, czyli kontrolowane języki naturalne zoptymalizowane ze względu na prostotę przekładu.

18

ZNAJDŹ RÓŻNICE

• Bonjour Monsieur/Madame	• Bonjour Monsieur Paul
• Dzień dobry Panu/Pani	• Dzień dobry Panie Pawle
• Good morning Mr./Mrs.	• Good morning Mr. Paul
• Monsieur/Madame le Professeur	• American Express, Cathy speaking
• Pan/Pani Profesor	• American Express, tu mówi Kasia
• Mr./Mrs. Professor	

19

ZNAJDŹ RÓŻNICE

• I am happy with his answer.	• The children were playing happily.
• Je suis heureux de sa reponse	• Les enfants jouaient heureusement.
• Ich bin gluecklich mit seiner Antwort	• Die Kinder spielten gluecklich miteinander.
• Jestem szczęśliwy z jego odpowiedzi.	• Dzieci szczęśliwie się bawiły.

20

[illegible]

21

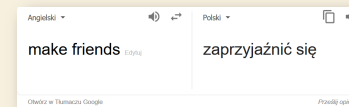
PRZYJACIELE

- Ile osób, które uważasz za przyjaciół (w odróżnieniu od znajomych czy kolegów) mieszka w promieniu 8 km od Ciebie?
- Badanie Packarda (1974):
 - Glens Falls: 6
 - Azusa: 3
- KGS: 0
 - 9,5 km
 - 19 km
 - 52 km

22

ANGIELSKI

- Make friends | make a friend (?)
- Some of my best friends...
- Really close friends

23

FRIEND / A FRIEND OF MINE

I think about this person like this:
 I want this person to know what I think
 I want this person to know what I feel
 I don't want many other people to
 know these things
 I know this person thinks the same
 about me

I can have many Xs
 It doesn't matter how many I have
 I think about all such Xs in the same
 way
 This is one of such Xs

24

POLSKI

- Bliski przyjaciel
- Najbliższy przyjaciel
- Serdeczny przyjaciel
- Prawdziwy przyjaciel

Prawdziwy przyjaciel

Wykorzysta twoje humorki, aby dowiedzieć się co ci jest. A następnie pomoże Ci BEZ WAHANIA

Bo prawdziwy przyjaciel...

to taki który nie opuści cię nigdy...

Przyjaciel

Osoba, dla której będziesz ważny, nawet gdy na jej drodze pojawi się prawdziwa miłość

Prawdziwy przyjaciel

opieprzy jak ojciec, martwi się jak mama, wkurza jak siostra, irytuje jak brat, kocha bardziej niż twój chłopak

Przyjaciel to ktoś

kogo stać na to żeby do Ciebie zadzwonić i trochę pomilczeć

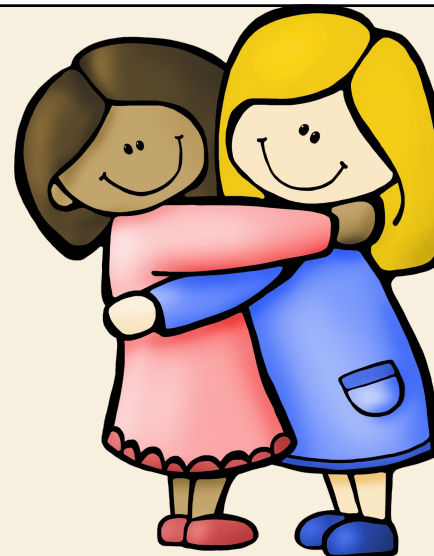
25

JAPOŃSKI

- *Shinyu* ~ przyjaciel
- *Tomodachi* ~ kolega

- Różnice:

shinyu	tomodachi
intymność	brak intymności
ta sama płęć	płęć nie gra roli

26